

**SVENSKA PISTOLSKYTTEFÖRBUNDET
FRIVILLIGA SKYTTERÖRELSEN
SKYTTERÖRELSENS UNGDOMSORGANISATION
SVENSKA SPORTSKYTTEFÖRBUNDET**

2004-10-27

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar Ds 2004:32, "Förstärkt kontroll av vapen"

1. Inledning

Vi, de fyra stora skytteorganisationerna Svenska Pistolskytteförbundet (SPSF), Frivilliga skytterörelsen (FSR), Svenska Sportskytteförbundet (SSF) och Skytterörelsens Ungdomsorganisation (Skytte UO) har tillsammans 225.000 registrerade medlemmar. Organisationerna, som är nämnda i vapenlagstiftningen, bedriver en omfattande och mångfacetterad verksamhet fördelad på huvudgrupperna pistolskytte, gevärs-skytte, lerduveskytte och löpande viltmålsskytte.

Vi har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på Justitiedepartementets utredning Ds 2004:32, "Förstärkt kontroll av vapen". I det följande presenteras våra gemensamma ställningstaganden avseende denna.

Tyvärr kan vi konstatera att någon dialog mellan utredaren och skytteorganisationerna icke ägt rum. En sådan dialog hade enligt vår uppfattning varit önskvärd.

I Ds 2004:32, nedan kallad utredningen, konstateras att det finns ett behov att kontrollera innehav och bruk av skjutvapen, så att missbruk och olyckshändelser med skjutvapen motverkas. Samtidigt, anger utredningen, ska "kontrollen inte utformas så att det legitima innehavet och användandet av skjutvapen onödigtvis försvåras" (s. 47).

Vi delar på alla sätt utredningens ambition att minska missbruket av skjutvapen i Sverige. Som målskyttar har vi allt att förlora på att våra idrottsredskap hamnar i orätta händer och/eller används vid brottslig verksamhet.

Vissa av de förslag till ändringar av vapenlag och –förordning avseende vapeninnehav för målskytte, som föreslås i utredningen, riskerar emellertid att kraftfullt försvåra det legitima målskyttets villkor samtidigt som de sannolikt inte kommer att ha någon mätbar effekt på t ex brottsligt missbruk av skjutvapen.

Vår principiella uppfattning avseende vapeninnehav för målskytte är att en målskytt skall få de tillstånd för innehav som han eller hon har behov av – inte fler men inte heller färre. Behovet ska fortsatt definieras, vilket är vad som gäller idag, av skyttens aktivitetsgrad i tävlings- och träningsmanhang.

2. Sammanfattning

2.1 Utredningens förslag avseende målskyttets villkor

- Utredningen vill bl a införa en begränsning av det antal målskyttevapen en skytt kan inneha. Motivet sägs vara viljan att "begränsa" antalet skjutvapen i samhället eftersom "vanliga målskyttevapen" ofta används i samband med brott.

Detta resonemang bygger på felaktiga premisser. Enligt Rikskriminalpolisens statistik kunde t ex mer än 98% av de pistoler som år 2003 beslagtogs i samband med brott *inte* identifieras som härrörande från legala målskyttar. De kan däremot misstänkas för att ha smugglats in i landet och har i så fall aldrig varit legala i Sverige. Det föreligger alltså *inte* något kausalt samband mellan den totala mängden legala skjutvapen i Sverige och mängden brott där vapen används.

- Utredningen noterar bl a att en vapengarderob om sex vapen som föreligger för jaktvapen inte är tillämplig för målskytte. Dock föreslås att en begränsning om högst sex vapen för målskytte införs, såvida inte ett mycket kvalificerat behov av fler kan uppvisas. Dessutom skall vid varje ny ansökan sökandens hela tidigare innehav omprövas.

Vi ställer oss bestämt avvisande till dessa förslag. Trots att man konstaterar att jakt och målskytte är vitt skilda verksamheter med helt olika behov, föreslår utredningen att begränsningen för tillstånd för vapeninnehav för jakt och målskytte i normalfallet skall vara densamma (sex vapen). Detta antal har ingen logisk koppling till svenskt målskytte. En aktiv målskytt, som året runt är verksam inom ramen för våra förbunds många olika målskyttegrenar, har behov av ett helt annat vapeninnehav än den normale fritidsjägaren.

- Utredningens, för målskyttets del, centrala förslag till förändring av vapenlagen är det följande (s. 33):

För tillstånd till innehav av mer än ett enhandsvapen eller mer än sex andra vapen för m åskjutning krävs att sökanden under den närmast föregående tolv månadersperioden har tävlat eller tränat aktivt med samtliga m åskjutningsvapen som han eller hon redan innehar. Tillstånd till fler än sex m åskjutningsvapen f å beviljas endast om sökanden dessutom visar att det finns ett mycket kvalificerat behov.

Detta lagtextförslag har stora brister och måste revideras. För det första förefaller utredaren anse att alla målskjutningsvapen är användbara för allt målskytte, vilket är en missuppfattning. Vapen för målskytte är oftast specialiserade redskap som bara får användas i vissa grenar.

För det andra ger denna text, i motsats till utredningens brödtext, intrycket av att totalmängden målskjutningsvapen som normalt får innehas är sex. I så fall måste alltså en skytt inom ramen för sex målskjutningsvapen räkna in både en- och tvåhandsvapen. Detta framstår på flera sätt som orimligt. Svenskt idrottsligt skytte omfattar fyra huvudgrenar (pistolskytte, gevärsskytte, lerduveskytte och viltmålsskytte), som alla har undergrenar där specialiserade vapen används. Det är fullt möjligt att vara aktiv i flera av dessa samtidigt, vilket leder till ett legitimt behov av ett betydligt större vapeninnehav än sex vapen. Vidare: om man innehar t ex sex enhandsvapen för mål-

skytte, och vill börja skjuta kul- eller hagelgevär på nybörjar-nivå, måste man enligt förslaget påvisa ett "mycket kvalificerat behov" för att få införskaffa geväret – vilket är omöjligt för en nybörjare. Förslaget leder alltså i praktiken till en moment 22-situation: för att kunna få tillstånd för ett nytt eget vapen behöver man kunna visa upp goda resultat, men för att göra detta behövs det ett eget vapen. Förslaget leder också till stora svårigheter för den enskilde skytten att vara verksam inom mer än ett förbunds program samtidigt.

- Utredningen menar vidare att det "mycket kvalificerade behov" som krävs för tillstånd för fler målskjutningsvapen än sex förutsätter att "sökanden är en aktiv tävlingsskytt på ganska hög nivå".

Aktivitet ska givetvis vara styrande för behovet, men här måste vi **kategoriskt avvisa den senare delen av förutsättningen**. Att ha höga krav på skicklighet för tillstånd över sex vapen innebär också en moment 22-situation: För att få t ex ett sjunde vapen för en helt annan idrottsgren än de som de redan innehavda vapnen är lämpade för, måste man visa en hög skicklighetsnivå. En hög skicklighetsnivå uppnår man, i en materialsport som skytte, i regel endast genom att ha tillgång till ett eget, optimerat vapen.

Vår uppfattning är därför, att aktivitetsgraden och inte skicklighetsnivån ska styra behovet, vilket är vad som gäller enligt dagens lagstiftning. Detta rimmar väl med våra organisationers breddidrottsliga karaktär. En skytt som tränar mycket och deltar i en mängd tävlingar varje år, ska ha rätt att skaffa det antal vapen han eller hon behöver upp till den begränsning som de av RPS meddelade förvaringsföreskrifterna anger. Dessa har nyligen skärpts väsentligt och gör det i praktiken omöjligt för en skytt med normala boendeförhållanden att få tillstånd för mer än t ex tio enhandsvapen. Det framstår som egendomligt att inte utredningen tagit hänsyn till dessa regeländringar. **En symmetri mellan förvaringsföreskrifterna och begränsningen av antalet tillstånd för målskyttevapen är ett minimikrav från skytterörelsens sida.**

2.2 Utredningens övriga förslag

Utredningen föreslår bl a att vapenhandlartillstånd tidsbegränsas till 5 år i taget och bara ska meddelas för handel som ska bedrivas yrkesmässigt. Vi välkomnar detta förslag.

Vi välkomnar också i stort utredningens förslag om effektbegränsade vapen, samt dess förslag om att SKL får exklusiv rätt att skrota civila vapen. Vi har inte heller något att anföra mot förslaget att den som tillfälligt vill låna ett skjutvapen skall ha ett icke tidsbegränsat lämplighetsbevis, utfärdat av polismyndigheten.

En aspekt som utredningen inte beaktar är föreningars behov av att tillfälligt låna ett antal vapen över längre tid än två veckor. Vi anser att lagstiftningen bör ge möjlighet till sådan tillfällig förstärkning av föreningens resurser.

Utredningen föreslår också att läkare får en utökad skyldighet att till polismyndigheten anmäla om en patient av medicinska skäl är olämplig att inneha vapen. Vi välkomnar detta förslag.

3. Utredningens utgångspunkter och förslag avseende vapen för målskytte

3.1 Rikspolisstyrelsens underlag och utredningens överväganden

3.1.1 Målskyttet och mängden vapen i samhället

Utredningen baseras på de rapporter inom området för civila skjutvapen som RPS lämnat till regeringen under 2000-2003. Häri framförs en mängd påståenden om civila målskyttars vapeninnehav, vilka inte beläggs men som tas till intäkt för skärpningar av vapenlagstiftningen. T ex påstås att det finns "många exempel" på målskyttar som har 15-20 enhandsvapen, och att det inte är rimligt att anta att någon skytt kan vara så aktiv att detta innehav är motiverat. Detta kopplas sedan till en utsaga om att enhandsvapen är särskilt begärliga i brottsammanhang, vilket utgör motivet till att en vapengarderob för målskytte om normalt maximalt sex vapen för respektive en- och tvåhandsvapen bör införas.

Utredningen förefaller att inte bara acceptera dessa argument, utan också skärpa dem. Motivet att införa en begränsning för det antal målskyttevapen en skytt kan inneha sägs omväxlande bygga på intentionen att "hålla antalet vapen i samhället på en oförändrad nivå" och att "begränsa" antalet skjutvapen i samhället (ss. 72f).

Vidare anser utredningen att det är "uppenbart att sannolikheten för att vapen kommer på avvägar ökar om antalet vapen blir högre", och antyder dessutom att "vanliga målskyttevapen" som t ex enhandsvapen ofta används i samband med brott (s. 73).

Vi delar på alla sätt utredningens ambition att minska missbruket av skjutvapen i Sverige. Som målskyttar har vi allt att förlora på att våra idrottsredskap hamnar i orätta händer och/eller används vid brottslig verksamhet. Men detta gör det än mer angeläget att påpeka att merparten av de ovanstående påståendena med stor sannolikhet är felaktiga. Det är därför centralt att de *inte* utgör de utgångspunkter på vilka en förändrad vapenlagstiftning skall bygga.

För det första finner vi det högst osannolikt särskilt många målskyttar har 15-20 enhandsvapen. Därför har den samlade skytterörelsen i en skrivelse till RPS 2004-09-21 begärt visst statistiskt underlag just för att få dessa uppgifter bekräftade och i övrigt kunna lämna ett väl underbyggt remissvar. Något svar har vi i skrivande stund inte erhållit. Utifrån vår kännedom om svensk skytterörelse bedömer vi i avvaktan på svar från RPS att dessa uppgifter är högst osannolika.

Enligt obekräftade uppgifter finns i Sverige sammanlagt 46 personer som har licens på 16 enhandsvapen. En skytt som är aktiv i samtliga pistolgrenar inom det nationella och sportskyttet kan hävda behov av 16 enhandsvapen. Dessa få undantag bör inte ge upphov till en förändring av hela lagstiftningen, särskilt som inga belägg presenteras för att målskyttar med flera vapentillståndsinnehav skulle vara en grupp som i någon särskild stor utsträckning varit utsatt för tillgreppsbrott eller missbrukat sina egna, legala vapen.

Dessutom finns enligt samma uppgifter 356 licensinnehavare med licens för mer än 16 enhandsvapen. Då statistiken inte behandlar målskjutningsvapen specifikt torde den sistnämnda kategorin i huvudsak innefatta vapensamlarna, som ligger helt utanför vårt kompetensområde och har helt andra förutsättningar för bl a vapenförvaring.

För det andra förefaller flera av påståendena att bygga på i våra ögon oklara föreställningar om sambandet mellan vapen och samhällsutveckling.

Det är t ex **inte** så att "alla illegala skjutvapen har en gång varit legala". Samstämmiga uppgifter från bl a Rikskriminalpolisen, SKL och lokala polisutredare över hela landet ger vid handen att de vapen som idag beslagtogs vid brott i första hand är insmugglade vapen från främst Balkan och Baltikum. Exempelvis kunde av de 430 pistoler, som beslagtogs i samband med brott under 2003, enligt Rikskriminalpolisen sju (7) identifieras som härstammande ifrån legala, svenska vapeninnehavare. Resten – över 98% om Rikskriminalpolisens siffror är korrekta - var med stor sannolikhet insmugglade från utlandet och har i så fall aldrig varit legala i Sverige. Denna ström av illegala vapen kommer man inte åt genom att skärpa vapenlagstiftningen för svenska, legala målskyttar.

Det är **inte heller** så att "ju fler skjutvapen det finns ute i samhället, ju fler våldsbrott med skjutvapen får vi". Ett land kan ha många vapen ute i samhället – t ex Schweiz – och låg kriminalitet med skjutvapen.¹ Ett annat kan ha totalförbudit vissa typer av vapen – t ex Storbritannien – och ändå ha fått en drastisk ökning av brott begångna med sådana vapen efter att förbudet införts.² I det brittiska fallet har man numera tvingats erkänna att handeldvapenförbudet inte haft någon som helst effekt på kriminaliteten, på grund av insmugglingen av illegala en- och tvåhandsvapen från de f d kolonierna. I ett tredje land kan vapenägandet vara extremt utbredd och ökande – t ex USA – medan landets vapenbrottslighet sjunkit mycket starkt. T ex har antalet mord begångna med skjutvapen i USA nästan halverats under perioden 1993-2003.³

Detta innebär sammantaget att det **inte** föreligger något säkerställt kausalt samband mellan den totala mängden legala skjutvapen i Sverige och mängden illegala vapen. Även Sverige har varit ett relativt vapentätt land och under lång tid också relativt förskonat från brott där vapen används. Om nu en ökning av dessa brott kunnat identifieras i Sverige, torde detta **inte** bero på att svenska målskjutningsvapen i ökad utsträckning kommit i fel händer, utan på att insmugglade vapen används av kriminella aktörer i Sverige. Ingenting i vare sig RPS' rapportering eller utredningens argumentation utgör i varje fall belägg för någon annan tolkning. Vad gäller stölder av vapen kan, enligt tillgänglig statistik, dessutom dras slutsatsen att närmare 80% av alla vapen som stjäls i landet är jaktvapen och inte målskyttvapen.⁴

I Sverige, som redan har en i våra ögon rimlig och väl fungerande lagstiftning avseende legalt vapeninnehav, kommer alltså en hårdare reglering av det legala vapeninnehavet att spela en utomordentligt liten roll för tillväxten av antalet illegala vapen.

¹ Källa: schweiziska utrikesdepartementet, http://www.eda.admin.ch/washington_emb/e/home/legaff/Fact/gunown.html.

² Se t ex "Criminal gun use 'rose 40% after ban'", *The Guardian*, 16 juli 2001, "Gun ban was bound to fail", *The Daily Telegraph*, 22 juli 2001, "Gun crime soars", *Reuters UK* (www.reuters.co.uk) 9 januari 2003.

³ Se FBI:s *Crime in the United States 2003* (<http://www.fbi.gov/ucr/95cius.htm>) och U.S. Department of Justice's Bureau of Justice Statistics (<http://www.ojp.usdoj.gov/bjs/glance/tables/guncrimetab.htm>)

⁴ Källa: RPS/Polisenheten, maj 2004.

3.2 Utredningens förslag om antalet tillstånd för målskyttevapen

3.2.1 Utredningens överväganden och förslag

Utredningen föreslår att antalet legala skjutvapen, särskilt för målskytte och i synnerhet enhandsvapen, ska begränsas. Man konstaterar helt korrekt (s. 72ff) att frågan om en vapengarderob för målskytte förekommit i flera tidigare vapenlagstiftningsutredningar, men att idén av olika skäl avfärdats av dessa. Man noterar vidare, likaså korrekt, att det är mycket svårt att fastställa ett "normalantal" vapen för målskyttekollektivets flertal, inte minst på grund av det stora antal målskyttegrenar som finns och att skyttars aktivitetsgrad med därav följande behov av målskyttevapen varierar högst betydligt.

Detta kopplas dock till en passus om målskytteföreningarnas motstånd mot en vapengarderob som "betingat" av en uppfattning om att det skulle ligga i deras medlemmars intresse att föreningarna verkar för att undvika begränsningar av vapeninnehavet. Målskytteföreningarna kan därför misstänkcas, enligt utredningen, för att överdriva "svårigheterna att fastställa ett lämpligt normalantal målskyttevapen".

Utredningen pekar också helt riktigt på förhållandet att målskytte är en verksamhet som för normalutövaren pågår under mycket längre tid per år än jakten. Att vad gäller målskytte "utgå från det antal vapen som ryms i vapengarderoben för jaktvapen är således inte (...) lämpligt, eftersom behoven i fråga om målskytte är helt annorlunda", konstateras också fullständigt korrekt av utredningen (s. 74).

Utredningen vill inte heller införa en vapengarderob om sex vapen av den typ som gäller för jaktvapen, dvs en normalnivå upp till vilken jägaren relativt oproblemiskt får tillstånd för innehav så fort vissa formella krav uppfyllts. En sådan skulle enligt utredningen riskera att mängden "okynnesinnehav" och "omotiverade ansökningar" ökade, då fler målskyttar "skulle skaffa sig så många vapen som ryms inom vapengarderobens ram". Detta skulle då motverka syftet att begränsa antalet vapen (s. 75).

Istället skall en begränsning om högst sex vapen för målskytte införas, såvida inte ett mycket kvalificerat behov av fler kan uppvisas. Det framgår dock inte i utredningen om begränsningen avser samtliga tillstånd för målskyttevapen, eller om begränsningen avser en total mängd om sex enhandsvapen och sex tvåhandsvapen. Vidare föreslås att det för varje nytt tillstånd för målskjutningsvapen av den sökande ska redovisas träning eller tävling under det senaste året med samtliga de vapen som skytten redan innehar. Om skytten inte kan visa sådan aktivitet med något redan innehaft vapen ska detta avyttras innan något tillstånd för ett nytt vapen skall ske. Vid varje ny ansökan skall alltså hela sökandens innehav omprövas.

Vi ställer oss bestämt avvisande till dessa förslag. Å ena sidan konstaterar utredningen att målskytte och jakt är vitt skilda verksamheter med helt olika krav på vapeninnehav och det regelverk som ska styra detta. Å andra sidan föreslår utredningen att den antalsmässiga begränsningen för tillstånd för vapeninnehav för jakt och målskytte i normalfallet skall vara densamma, nämligen sex vapen. Denna siffra, som kan vara rimlig i normala jaktsammanhang, saknar koppling till det målskytte som sedan många decennier bedrivs i Sverige, utan förefaller snarast att vara helt godtyckligt vald. Svenskt idrottsligt skytte omfattar fyra huvudgrenar (pistolskytte, gevärsskytte, lerduveskytte och viltmålsskytte), som alla har olika undergrenar där specialiserade vapen används. Det är fullt möjligt att vara aktiv i flera av dessa samtidigt,

vilket leder till ett legitimt behov av ett betydligt större vapeninnehav än sex målskyttevapen. Det framstår som utomordentligt egendomligt om intentionen är att en aktiv skytt, som året runt ägnar sig åt målskytte inom ramen för t ex Svenska Sportskytteförbundet, Svenska Pistolskytteförbundet och Frivilliga Skytterörelsen ska ha ett vapeninnehav som inte är större än det som den normale fritidsjägaren, som ägnar sig åt jakt kanske ett par veckor om året, behöver.

Dessutom avvisar vi helt utredningens enligt vår mening insinuanta antydningar dels om att målskyttarna skulle eftersträva ett oseriöst "okynnesinnehav" av vapen som de inte behöver, dels om att målskytteförbunden inför statsmakterna men mot bättre vetande, och därför likaså oseriöst, skulle överdriva svårigheter med att fastställa "normalinnehav" mm.

3.2.2 Ändringarna i författningsförslaget

Vapenlagens (1996:67) 2. kap 4a§ föreslås enligt utredningen att lyda enligt följande (s. 33):

För tillstånd till innehav av mer än ett enhandsvapen eller mer än sex andra vapen för m åskjutning krävs att sökanden under den närmast föregående tolv månadersperioden har tävlat eller tränat aktivt med samtliga m åskjutningsvapen som han eller hon redan innehar. Tillstånd till fler än sex m åskjutningsvapen får beviljas endast om sökanden dessutom visar att det finns ett mycket kvalificerat behov.

Detta textförslag lider av ett antal stora brister. För det första förefaller utredaren att anse att alla målskjutningsvapen är användbara för allt målskytte, vilket givetvis är en missuppfattning. Målskytte är en flerförgrenad idrott och det finns (vilket också konstateras på annan plats i utredningen) ett stort antal grenar inom målskyttet, både vad gäller en- och tvåhandsvapen. En skytt som under ett år varit aktiv inom Svenska Pistolskytteförbundets nationella skytte kan t ex vilja börja skjuta sportskytte, t ex fripistol i Svenska Sportskytteförbundets regi, under samma år. Friapistolskytte är en mycket krävande olympisk gren, som förutsätter att skytten har ett eget vapen som kan modifieras individuellt. Men huruvida skytten ifråga tidigare under året varit aktiv med de helt annorlunda vapen som krävs för det nationella (SPSF:s) skytte har ingen som helst relation till hans eller hennes förutsättningar för att börja med sportskyttets friapistolgren.

För det andra ger den sista meningen i citatet ovan intrycket av att mängden målskjutningsvapen som får innehas - om inte ett mycket kvalificerat behov redovisas - är sex, oavsett om det är fråga om pistoler eller gevär. Är denna tolkning riktig måste alltså en skytt inom ramen för sex målskjutningsvapen räkna in både en- och tvåhandsvapen, dvs både revolverar, pistoler, kulgevär (fin- och grovkalibriga), hagelgevär och gevär för viltmålsskytte. Detta förefaller på flera sätt att vara orimligt. Svenskt idrottsligt skytte omfattar fyra huvudgrenar (pistolskytte, gevärsskytte, lerduveskytte och viltmålsskytte), som alla har undergrenar där specialiserade vapen används. Det är fullt möjligt, och tämligen vanligt, att vara aktiv i flera av dessa samtidigt, vilket leder till ett legitimt behov av ett betydligt större antal vapeninnehav än sex.

Ett annat problem uppstår om en pistolskytt med sex enhandsvapen vill börja skjuta målskytte med gevär inom sportskyttet eller det nationella skyttet. Denne skytt måste då redovisa ett mycket kvalificerat behov avseende gevärsskytte. Detta är uppenbart

omöjligt för en nybörjare inom gevärsskyttet. Med tanke på utredningens resonemang på annan plats (t ex s. 76), där en tydlig skillnad görs mellan en- och tvåhandsvapen för målskytte, torde således den ovanstående formuleringen i den föreslagna lagtexten att vara en felskrivning, vilket är ytterligare ett starkt argument för att den måste revideras.

För det tredje innebär förslaget också, att en skytt som t ex endast har fyra vapen för nationellt fältskytte inom SPSF:s ram (exempelvis för vapengrupperna A, B, C, och R) men som vill köpa en fripistol för att börja med sportskytte, inte kan göra detta om han eller hon inte kan visa att samtliga tidigare innehavda vapen använts under året. Har skytten ifråga t ex koncentrerat sig på vapengrupp A, B och C under årets tävlingar, måste han eller hon – om förslaget blir verklighet – sälja sitt R-vapen för att kunna erhålla tillstånd för en fripistol, trots att det nationella fältskyttet och skyttens kompetensnivå inom detta inte har någonting med sportskyttet att göra. Behovet av fripistolen bevisas ju snarare av t ex lån av klubbvapen för deltagande i träning och tävling i sportskytte. Här skapas således en egendomlig regel, som kommer att medföra en försäljnings- och köpkarusell för landets målskyttar.

För det fjärde kan en skytt som redan har totalt sex målskjutningsvapen för t ex fyra av Svenska Pistolskytteförbundets över dussinet olika grenar och två för Svenska Svartkrutsskyttefederationens sex enhandsvapengrenar, också vilja börja att skjuta fripistol inom Svenska Sportskytteförbundets ram. I detta läge skulle skytten ifråga – med sex tillstånd för enhandsvapen – tvingas visa upp ett "kvalificerat behov" av en fripistol för sportskytte, trots att skytten ifråga i detta läge sannolikt bara kan visa upp nybörjarresultat med ett lånat klubbvapen. Den föreslagna författningsändringen leder alltså i praktiken till en moment 22-situation: för att kunna få tillstånd för ett eget vapen behöver man kunna visa upp goda resultat, men för att göra detta behövs det ett eget vapen.

Det är för oss oklart om denna uppenbart orimliga situation har varit utredarens avsikt. Vad som har avsetts skulle istället kunna vara att en skytt, som redan innehar sex tillstånd för målskyttevapen inom ett visst skytteförbunds program, måste visa upp ett "kvalificerat behov" för att få ett sjunde för användning inom samma programs ram. Det framgår inte av den föreslagna lagtexten om detta var utredarens intention. Detta är dock ännu en anledning till att det föreliggande författningsförslaget måste revideras.

För det femte innebär denna nya lagändring, att en skytt hädanefter måste välja inom vilket förbund han eller hon vill tävla och träna. En skytt som är mycket aktiv inom t ex Svenska Pistolskytteförbundet och inom det förbundets ram innehar sex tillstånd för målskyttevapen, kan enligt en tolkning av lagförslaget alltså möjligen få tillstånd till flera vapen inom detta förbunds ram men inte för vapen som är avpassade för något annat förbunds verksamhet. Eftersom enbart SPSF idag har mer än tiotalet olika grenar – med ett potentiellt behov, för en mycket aktiv skytt, av lika många vapen – säger det sig självt att denna skytt inte kommer att kunna engagera sig inom t ex Svenska Sportskytteförbundets verksamhet. En förödande och helt onödig konkurrens mellan de olika skytteförbunden blir alltså sannolikt också en konsekvens av förslaget till lagändring.

Avslutningsvis förefaller utredningen att mena att det "mycket kvalificerade behov" som krävs för tillstånd för fler målskjutningsvapen än sex förutsätter att "sökanden är en aktiv tävlingskytt på ganska hög nivå" (s. 76). Även om vi givetvis stödjer tanken på att aktivitet ska vara styrande för behovet, måste vi här **kategoriskt avvisa den senare delen av förutsättningen**. Att ha höga krav på skicklighet för tillstånd över sex vapen innebär också en situation moment 22-typ: för att få t ex ett sjunde vapen, optimerat för en ny tävlingsgren, måste man visa en hög skicklighetsnivå. En hög skicklighetsnivå uppnår man, i en materialsport som skytte, i regel endast genom att ha tillgång till ett eget, optimerat vapen. Det kan dessutom påpekas att förslaget leder till en ytterligare orättvisa: för de som idag redan innehar fler än sex optimerade vapen kommer konkurrensfördelarna att stärkas ytterligare jämfört med de kommande generationerna skyttar som tack vare den föreslagna lagändringen inte får möjlighet att skaffa sig detta.

Vår uppfattning i detta sammanhang är därför, att aktivitetsgraden och inte skicklighetsnivån ska styra behovet. Detta är det som gäller enligt dagens lagstiftning. De rimmar också mycket väl med den breddidrottsliga karaktär som våra förbund har. En flitig men endast normalt talangfull skytt som tränar mycket och deltar i en mängd tävlingar varje år, ska ha rätt att skaffa det antal optimerade idrottsredskap han eller hon behöver upp till den begränsning som förvaringsföreskrifter mm anger. Dessa har nyligen skärpts högst väsentligt och gör det i praktiken omöjligt för en skytt med normala boendeförhållanden att inneha mer än t ex tio enhandsvapen. Det framstår som egendomligt att inte utredningen tagit hänsyn till denna regeländring, som redan drastiskt förändrat förutsättningarna för det legala vapeninnehavet.

Om en begränsning av antalet tillstånd för målskjutningsvapen, trots vårt bestämda avvisande, ändå skulle införas torde ett minimikrav vara att dess omfattning kopplas till RPS' nya bestämmelser för vapenförvaring (FAP 551-3). Detta skulle innebära att begränsningen, eller "målskyttegarderoben", skulle omfatta vapen motsvarande "20 poäng", dvs det antal vapen som får förvaras i ett normalt säkerhetsskåp. För en pistolskytt skulle detta innebära en gräns på 10 enhandsvapen, vilket skulle täcka det absoluta flertalets behov. En sådan lösning skulle också möjliggöra en flexibilitet för den målskytt som är aktiv i flera förbunds verksamhet. Kopplingen till FAP 551-3 är dessutom logisk, då förvaringen måste betraktas som en central faktor i sammanhanget. Det är också logiskt att den som kan visa på behov av vapen utöver garderobens omfång åläggs strängare förvaringsbestämmelser.

4. Synpunkter på övriga delar av utredningen

4.1 Vapenhandlartillstånd

Utredningen föreslår att vapenhandlartillstånd tidsbegränsas till 5 år i taget och bara ska meddelas för handel som ska bedrivas yrkesmässigt. Vi välkomnar detta förslag. Det har bevisligen under senare år förekommit oseriösa och olagliga hanteringar av legala och illegala vapen hos vapenhandlare.

Utredaren konstaterar att "en återkommande omprövning av vapenhandlartillstånden framstår sammanfattningsvis som en väsentlig åtgärd för att hindra illegal vapenhandel och minska risken för andra brister i vapenhanteringen". Det är mycket troligt att förhåller sig på detta sätt, men den stora boven i hanteringen av illegala vapen i landet torde ändå vara den okontrollerade illegala införseln av vapen över landets gränser. Denna hantering av illegala vapen kommer man inte åt genom den föreslagna omprövningen av legala vapenhandlare.

4.2 Effektbegränsade vapen

Vi välkomnar i stort utredningens förslag. Det hade varit bra med en bättre kontroll över de effektbegränsade vapen som säljs, som RPS föreslår, även om det skulle innebära högre kostnader för staten.

Utredningen har dock inte visat på hur omfattande förekomsten är av effektbegränsade vapen i samband med brottslighet i Sverige. Det är med största sannolikhet så, att ouppklarade brott förövats i landet, där effektbegränsade vapen använts, men där det felaktigt uppgetts att det är tillståndspliktiga vapen som använts.

Dock är det bra att, som i Norge, de näringsidkare som handlar med effektbegränsade vapen får en skyldighet att föra förteckning över inköpta och sålda vapen, leverantörer och köpare.

4.3 Tillstånd för skrotning av civila vapen

Statens Kriminaltekniska Laboratorium, (SKL) föreslås i utredningen få exklusiv rätt att skrota civila vapen. Detta förslag innebär att alla som har legala vapen skall för skrotning lämna in dessa till polismyndigheten, för leverans till SKL för skrotning.

Det är positivt att utredningen föreslår att det ska bli ännu bättre kontroll på de legala vapen som ska skrotas. Tyvärr kommer man inte heller på detta sätt åt den mängd av illegala vapen som redan finns i landet och som troligtvis också fortsättningsvis kommer att införas i landet av kriminella personer.

4.4 Lån av skjutvapen

Utredningen föreslår att den som tillfälligt vill låna ett skjutvapen skall ha ett lämplighetsbevis, utfärdat av polismyndigheten. Detta lämplighetsbevis skall inte vara tidsbegränsat och det ska bara gälla för den typ av vapen som det är utfärdat för. Om man redan har en licens för samma typ av vapen som man vill låna så behövs inte lämplighetsbevis för lånet. Vi har inget att anföra mot detta förslag.

En aspekt som utredningen inte beaktar är föreningars behov av att tillfälligt låna ett antal vapen över längre tid än två veckor. Detta behov kan uppkomma exempelvis i samband med kursverksamhet. Långgivare kan i dessa fall vara vapenhandlare eller privatpersoner. Vi anser att lagstiftningen bör ge möjlighet till sådan tillfällig förstärkning av föreningens resurser, förslagsvis genom ett enkelt tillståndsförfarande. Detta ger då polismyndigheten kännedom om det tillfälliga innehavet samt hur vapnen skall förvaras.

4.5 Läkares utökade skyldighet

Utredningen föreslår att läkare får en utökad skyldighet att till polismyndigheten anmäla om en patient av medicinska skäl är olämplig att inneha vapen. Vi välkomnar detta förslag.

5. Avslutning

Som framgått ovan har vi, den samlade svenska skytterörelsen, anledning att rikta kritik mot vissa av utredningens förslag och slutsatser. Det är emellertid vår förhoppning att i dialog med Justitiedepartementet under dess fortsatta arbete med utredningens förslag komma fram till konstruktiva lösningar på de problem i utredningen som vi identifierat.

Mats Stoltz
GS SPSF

Bo Walger
Bitr GS FSR

Hans Drugge
Bitr GS Skytte UO

Göran Nygren
GS SSF

Svenska Pistolskytteförbundet 08 – 553 401 61, kansli@pistolskytte.org
Frivilliga skytterörelsen 08 – 553 414 83, kansli@fsrskytte.se
Skytterörelsens Ungdomsorganisation 08 – 663 65 43, kansli@skytteuo.se
Svenska Sportskytteförbundet 08 – 449 95 95, office@sportskytte.se